

Initiatiefvoorstel voor wettelijke verankering van mediation

Lisette Sloots

Op 2 december 2011 heeft Tweede Kamerlid Ard van der Steur (VVD) een initiatiefwetsvoorstel gepresenteerd voor de wettelijke verankering van mediation. Het voorstel van Van der Steur is een reactie op wetsvoorstel 32 555, waarbij de Europese mediationrichtlijn wordt geïmplementeerd.¹ Wat is de aanleiding geweest voor het initiatiefwetsvoorstel en wat zijn de uitgangspunten? Een korte uiteenzetting.

De Europese mediationrichtlijn betreffende bepaalde aspecten van bemiddeling/mediation in burgerlijke en handelszaken is op 21 mei 2008 door het Europees Parlement en de Raad aanvaard. Alle lidstaten van de Europese Unie, met uitzondering van Denemarken, dienen de richtlijn in te voeren. In de richtlijn zijn overwegingen opgenomen die een lidstaat concrete taken geeft bij de invoering. Zo dienen lidstaten te bevorderen dat mediation wordt toegepast, dat mediators worden opgeleid en er doeltreffende kwaliteitscontrolemechanismen zijn. Ook moeten lidstaten regelen dat overeenkomsten die in een mediation tot stand zijn gekomen eenvoudig ten uitvoer kunnen worden gelegd, het vertrouwelijke karakter van mediation gewaarborgd is en de vigerende verjaringsregels er niet toe mogen leiden dat partijen na een niet-geslaagde mediation niet meer naar de rechter kunnen stappen. De uiterste datum voor omzetting van de richtlijn in nationale wetgeving was 21 mei 2011. Die datum heeft Nederland niet gehaald, waardoor zij onlangs op de vingers is getikt door de Europese Commissie. Inmiddels heeft de Tweede Kamer op 14 juni 2011 wetsvoorstel 32 555 wel aangenomen. Het wetsvoorstel ligt nu ter goedkeuring bij de Eerste Kamer. Aangezien de Eerste Kamer fundamentele kritiek heeft geuit op het voorstel, is het nog onzeker of de wet wordt aangenomen. Wat biedt wetsvoorstel 32 555? Wetsvoorstel 32 555 betekent een aanpassing van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering aan de Europese mediationrichtlijn. De belangrijkste aanpassingen zijn:

- Mediation stuit de verjaring van een rechtsvordering.² Dit betekent dat een nieuwe verjaringstermijn gaat lopen zodra de mediation is geëindigd.
- De rechter zal mediation actiever gaan bevorderen.³
- De 'mediator' krijgt het verschoningsrecht toegekend *indien het vertrouwelijke karakter van mediation uitdrukkelijk is overeengekomen*.⁴
- Het proces-verbaal van schikking in een verzoekschriftprocedure kan in een executoriale vorm worden opgemaakt.⁵
- De Europese mediationrichtlijn is alleen van toepassing op grensoverschrijdende geschillen. Nederland heeft ervoor gekozen om de regels ook van toepassing te laten zijn op nationale mediationprocedures.

De Tweede Kamer stond kritisch tegenover een aantal punten in wetsvoorstel 32 555, onder andere dat er een verschoningsrecht wordt toegekend aan mediators terwijl in het wetsvoorstel niet bepaald wordt wat een mediator is en aan welke opleidingseisen een mediator moet voldoen.⁶ De kritiek was aanleiding voor de VVD-fractie om een initiatiefvoorstel in te dienen om deze punten alsnog wettelijk te regelen.

Uitgangspunten

Het initiatiefwetsvoorstel bestaat uit de volgende uitgangspunten.⁷

Het wettelijk vastleggen van het begrip mediator

Aan het begrip mediator worden al dan niet wettelijke kwaliteitseisen en tuchtrecht verbonden. Dit kan door een nieuw register voor mediators op te zetten of door aan te sluiten bij bestaande registers (bijvoorbeeld het NMI of ADR) en tuchtrechtspraak.

De mediationovereenkomst wettelijk omschrijven

De mediationovereenkomst regelt de vertrouwelijkheid. De overeenkomst geldt als een bewijsovereenkomst en legt vast aan welke verplichtingen partijen zich onderwerpen in het kader van de mediation. Vanuit juridisch oogpunt is het niet nodig om dit te regelen, maar om mediation herkenbaar te maken vindt de VVD-fractie een aparte wettelijke regeling wenselijk.

Mediationclausules zijn bindend

Als partijen uitdrukkelijk een mediationclausule zijn overeengekomen en de clausule is voldoende duidelijk en concreet, dan zijn partijen verplicht om mediation te proberen, voordat de rechter zich kan uitlaten over het geschil.

De mediator kan bindend adviseur worden in eenzelfde zaak

Partijen kunnen de mediator vragen om een beslissing te nemen voor bepaalde onderdelen van hun geschil of voor het hele geschil als de mediation (gedeeltelijk) niet tot resultaat heeft geleid. De mediator wordt dan bindend adviseur in eenzelfde zaak. Verder kunnen partijen tijdens een mediation bepaalde onderdelen van hun geschil voorleggen aan de e-kantonrechter; het zal dan vooral gaan om onderdelen met een juridisch karakter. Voordeel is dat partijen met een snelle beslissing van een ervaren rechter de mediation daarna kunnen vervolgen. De minister van Justitie heeft de e-kantonrechter al geïntroduceerd – zie de innovatieagenda rechtsbestel – en daar kan bij aangesloten worden.

Aan elke vaststellingsovereenkomst een executoriale titel toekennen

De vaststellingsovereenkomst kan eenvoudig worden voorgelegd aan de rechter die een executoriale werking kan toekennen. Voordeel is dat de afspraken dan kunnen worden afgedwongen. Ook hierbij kan worden aangesloten bij de e-kantonrechter.

Rechter informeren of mediation is geprobeerd

Partijen die een geschil voorleggen aan de rechter dienen aan te geven in de dagvaarding of het verzoekschrift of mediation is geprobeerd. Als het niet is geprobeerd, dienen partijen toe te lichten waarom niet. De rechter heeft dan een aanknopingspunt om de standpunten van partijen te toetsen of zelf naar mediation te verwijzen. De VVD-fractie acht het ook denkbaar dat een zwaardere verplichting wettelijk kan worden opgenomen (zoals in Italië het geval is), namelijk dat de rechter in bepaalde zaken niet ontvankelijk is als mediation niet is geprobeerd. Verder legt de VVD-fractie in de nota de volgende twee punten voor die in overleg met alle betrokken belangengroepen nader besproken zullen worden:

- In het definitieve wetsvoorstel zou opgenomen kunnen worden dat de rechter verplicht is partijen door te verwijzen naar mediation als hij meent dat het geschil zich daar goed voor leent. Met andere woorden, partijen zijn niet ontvankelijk bij de rechter indien partijen niet geprobeerd hebben om de kwestie eerst met mediation op te lossen.

- Een andere optie is dat het wetsvoorstel voorziet in een wettelijke regeling voor forensische mediation. Dit zou betekenen dat een forensisch deskundige tijdens een mediation of rechtszaak wordt ingeschakeld om een deskundigenbericht te schrijven over de best mogelijke oplossing van het geschil. Het voordeel is dat partijen dan zeker weten dat er een oplossing komt.

Hoe verder?

De VVD heeft alle betrokken belangengroepen, organisaties en instellingen gevraagd om voor 31 januari 2012 hun input te geven op het initiatiefvoorstel. Hierna zal in samenwerking met de Universiteit Utrecht een definitief initiatiefwetsvoorstel worden opgesteld. Zodra het definitieve voorstel bekend is, zal *Tijdschrift Conflicthantering* u daar nader over informeren.

Noten

1 Kamerstukken II 2010/11, nr. 32 555, Aanpassing van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering aan de richtlijn betreffende bepaalde aspecten van bemiddeling/mediation in burgerlijke handelszaken.

2 Artikel 3: 316 leden 4 en 5 en 3; artikel 319 lid 3 BW nieuw.

3 Artikel 22a Rv nieuw.

4 Artikel 165 leden 3 en 4 Rv nieuw.

5 Artikel 279 lid 4 Rv nieuw.

6 Naar aanleiding van de kritiek heeft minister Opstelten van Veiligheid en Justitie een brief toegezegd waarin beschreven staat hoe de kwaliteit van mediation geborgd zal worden. Deze brief is op 23 december 2011 aan de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer gestuurd.

7. De tekst is een herformulering van paragraaf 4 uit de VVD-nota, VVD-plan voor de wettelijke verankering van mediation, 2 december 2011, zie www.vvd.nl.